

Rozšiřující studium českého jazyka a literatury pro 2. stupeň ZŠ

Rozšiřující studium základů společenských věd pro SŠ (dále jen RZSV) je akreditováno MŠMT pod č. j.: MSMT-16524/2016-2-572, v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 písmena a) a b) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, jako studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů.

Základní cíl:

Cílem tohoto studijního programu je rozšíření aprobace o další předmět. Absolventi RCJL2 získají kvalifikaci pro výuku českého jazyka a literatury na druhém stupni základní školy. Dílčí cíle vycházejí z § 6 odstavce 1 písmena a) i b) vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Forma:

RCJL2 je pětisemestrové a je organizováno kombinovanou formou v rámci celoživotního vzdělávání. Součástí studia je využití e-learningové podpory a samostudia pomocí speciálních studijních materiálů. Během semestru proběhne několik konzultací. Při nich předají vyučující studentům výukové materiály, poskytnou konzultace a zadají samostatné projekty. Hodinová dotace je 320 vyučovacích hodin prezenční i distanční výuky, v tom je 16 hodin pedagogicko-psychologického modulu (učitelé 1. stupně o 8 hodin více) a 10 hodin pedagogické praxe.

Průběžná kontrola studia bude probíhat formou zápočtů a zkoušek.

Studium je zakončeno závěrečnou zkouškou a obhajobou závěrečné práce. Účastníci obdrží po úspěšném absolvování rozšiřujícího studia osvědčení jako přílohu diplomu.

Podmínky přijetí:

Studium je určeno pro kvalifikované učitele 1. a 2. stupně ZŠ, kteří si chtějí rozšířit aprobaci o český jazyk a literaturu jako další předmět. Vzhledem k charakteristice cílové skupiny pedagogických pracovníků je rozsah pedagogicko-psychologických předmětů omezen na nutné minimum.

Organizace studia:

Garantujícím pracovištěm je *Katedra českého jazyka a literatury FP TUL*. Výuka bude probíhat v učebnách Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci.

Garantem studia je *Mgr. Kateřina Váňová*, e-mail: katerina.vanova@tul.cz,

tel.: 485 354 252.

Minimální/maximální počet přijatých: 12/20

Poznámka: V případě nižšího počtu zájemců než minimální počet si fakulta vyhrazuje právo studijní program neotevřít a nabídne přihlášeným přesun do nejbližšího nového termínu zahájení studia.

Cena kurzu:

Cena kurzu je 24 000,- Kč za celé studium. Částku je možné rozdělit na roční splátky vždy na začátku příslušného studijního roku. Studium lze hradit z prostředků určených na DVPP.

Přihláška ke studiu:

Předběžně sdělte svůj zájem o studium na adresu:

Technická univerzita v Liberci
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Oddělení dalšího vzdělávání
Dana Andrejsová
Studentská 2
461 17 Liberec 1

E-mail: dana.andrejsova@tul.cz, tel.: 485 352 833

Studijní program:

- Literární proseminář
- Literatura pro děti a mládež
- Starší česká literatura
- Teorie literatury
- Česká literatura 19. století
- Česká literatura 1. poloviny 20. století
- Česká literatura 2. poloviny 20. století
- Didaktika literatury

- Jazykový proseminář
- Zvuková stránka českého jazyka
- Vývoj českého jazyka a historická mluvnice
- Morfologie českého jazyka
- Lexikologie
- Syntax českého jazyka 1
- Základy stylistiky a lingvistiky textu
- Syntax českého jazyka 2
- Didaktika jazykové a komunikační výchovy

- Metodologie závěrečné oborově didaktické práce
- pedagogicko-psychologický modul

Rozšiřující studium českého jazyka a literatury pro 2. stupeň ZŠ (RCJL2) - studijní plán

Seminář	Tematický okruh	Rozsah	Vzdělávací cíl
1. semestr			
Literární proseminář	Literární proseminář	8 Zp	Předmět je koncipován jako informativně-znalostní celek, jehož cílem je seznámit studenty 1. ročníku se základními prameny, přístupy, technikami a pojmy literární vědy, tj. s tím, co lze označit jako nezbytný instrumentář pro literárněvědnou práci.
Jazykový proseminář	Jazykový proseminář	8 Zp	V prosemináři si studenti osvojují základy normativní mluvnice, spisovné výslovnosti, jsou vedeni ke kultivovanému psanému i ústnímu vyjadřování, seznamují se s odbornou literaturou, s korpusovými bázemi dat a s přístupem české lingvistické tradice k jazykovým jevům, spisovným i nespisovným.
Zvuková stránka češtiny	Zvuková stránka češtiny	12 Zk	Cílem kursu je prezentace českého fonologického systému a fonetických jevů češtiny spisovné i nespisovné. Studenti se seznamují s ortoepickými pravidly češtiny, se zásadami jejich praktického zvládnutí, s artikulačními problémy, cestami k jejich identifikaci a s principy pěstování kultivovaného mluveného projevu.
Literatura pro děti a mládež	Literatura pro děti a mládež	24 Zk	Cílem předmětu je prezentovat literaturu pro děti a mládež a její specifické rysy, podrobněji představit vybraná díla české i světové literární produkce. Dílčím cílem je přispět v rámci seminářů k vybudování schopnosti studentů samostatně a erudovaně interpretovat texty klasické i současné literatury pro děti a mládež.
Vývoj českého jazyka a historická mluvnice	Vývoj českého jazyka a historická mluvnice	8 Zk	Kurs seznamuje posluchače přehledovou formou s vývojem českého jazyka a jeho užívání od rozpadu praslovanské jednoty do upevnění obrozenské kodifikace. Diachronnímu pohledu jsou vystaveny nejen jednotlivé jazykové roviny češtiny a její grafický záznam, nýbrž i česká jazyková situace; výklad si všímá i reflexí historického jazykového stavu a vývoje v dobových příručkách.
celkem za semestr		60	

2. semestr			
Morfologie ČJ	Morfologie ČJ	24 Zk	Kurs uvádí studenty do morfologické problematiky: seznamuje je se základními pojmy morfonologie a morfémiky; s tzv. flexivní morfologií a morfologií distribuční, se stavbou jmenných a slovesných tvarů a vývojovými tendencemi v tvarosloví; se školskou morfologickou terminologií; s kritérii třídění slovních druhů; s morfologickou typologií jazyků a typem češtiny.
Starší česká literatura	Starší česká literatura	16 Zk	Smyslem kursu je pochopení základních historických a literárních trendů jednotlivých historických období v evropských souvislostech a získání vědomostního základu pro orientaci v konkrétních otázkách seminárních témat.
Teorie literatury	Teorie literatury	16 Zk	Předmět poskytuje základní poučení o obecných tématech literární vědy. Zaměřuje se na literárněvědné koncepty a pojmy a prezentuje je jako problémové kategorie, které tvoří intelektuální zázemí pro uvažování o literatuře. Součástí kursu je četba a interpretace vybraných literárněvědných textů.
<i>Celkem za semestr</i>		56	
Pedagogicko-psychologický modul	Pedagogicko-psychologický modul	8 Zp	Student si v 1. roce povinně zvolí z nabídky Katedry pedagogiky a psychologie jeden předmět podle svého zájmu a zaměření. Informace o PP předmětech: viz příloha.
<i>Celkem za 1. rok</i>		124	

3. semestr			
Lexikologie ČJ	Lexikologie ČJ	16 Zk	Kurs je věnován lexikologii, lexikografii a slovo tvorbě českého jazyka, seznamuje studenty s potřebným teoretickým a pojmovým aparátem, se stavem současné české slovní zásoby a jejím zachycením v novodobých lexikografických pracích.
Syntax ČJ 1	Syntax ČJ 1	16 Zk	Kurs seznamuje studenty se syntaktickými jednotkami a vztahy a s pravidly užívání jazykových prostředků v české větě, výpovědi, souvětí a v textu.

			Klade důraz na víceroviný přístup k syntaxi, uvádí do základních pojmů větněčlenské syntaxe a syntaktické sémantiky, všímá si větných vzorců, transformačních vztahů, diateze a pasivizace, aktuálního členění výpovědi a slovosledu, syntaxe souvětí a textu a komunikačních funkcí výpovědi.
Česká literatura 19. století	Česká literatura 19. století	24 Zk	Kurs je orientován na zrod a formování novodobé české literatury v její druhové a žánrové struktuře, dominantní osobnosti, profilové vývojové tendence v historických souvislostech. Metoda výkladu spočívá v kombinaci směrového, druhového, žánrového a generačního klíče. Diferenciace je sledována nejen v literární tvorbě, ale i v kultuře, ve sféře literárního života (polemiky, publicistiky, časopisy) a kontaktů české literatury se světem (role překladu), v divadelním životě i v myšlení o literatuře.
celkem za semestr		56	

4. semestr			
Česká literatura 1. pol. 20. století	Česká literatura 1. pol. 20. století	24 Zk	Kurs postihuje literární proces v časovém období od nástupu moderny 90. let do počátku druhé světové války, a to jako součást dobové kultury. Zvláštní pozornost je věnována formování a diferenciaci české literatury v 90. letech 19. století a nástupu předválečné moderny. Výuka předmětu sleduje literární dění 20.-30. let v jeho druzích (poezie, próza, drama), směrech (např. poetismus) a výrazných dobových literárních žánrech (např. žánr pásma a česká podoba polytematických pásmových básní). Pozornost je věnována i individuální poetice vybraných autorů, kteří probrané směry a žánry svými díly reprezentují.
Syntax ČJ 2	Syntax ČJ 2	12 Zk	Kurs prohlubuje poznání skladby češtiny, zvláště v oblasti syntaktické sémantiky a textové syntaxe. Zabývá se postojovou modalitou výpovědí, jejich komunikačními funkcemi a vyjadřováním subjektivně modálních a emocionálních postojů; valenčním pojetím skladby, diatezí a hierarchizací větné struktury a vybranými tématy textové syntaxe, uvádí

			do problematiky generativní gramatiky.
Základy stylistiky a lingvistiky textu	Základy stylistiky a lingvistiky textu	24 Zk	Kurs poskytuje základní přehled problematiky stylu, textu a v souvislosti s tím komunikace, seminář je věnován praktické aplikaci poznatků a analýze textů. Východisko výkladů představuje tradice české stylistiky, pozornost je však věnována i novějším přístupům k stylu a textu, zejména germanistickým a anglistickým.
Pedagogická praxe souvislá	Pedagogická praxe souvislá	10 Zp	Pedagogická praxe je realizována formou souvislého pobytu ve škole, má komplexní charakter. Je zaměřena na rozvoj učitel-ských kompetencí v rámci studovaného aprobačního předmětu. Důraz je kladen na výuku ve studovaném aprobačním předmětu, přípravu na výuku a analýzu a reflexi výstupů v hodinách aprobačního předmětu. Tyto základní aktivity studenta jsou doplněny dalšími činnostmi (náslechy u zkušeného učitele a jejich reflexe, příprava pomůcek a materiálů pro žáky, opravování písemných projevů žáků, individuální výchovná práce se žáky, účast na akcích školy, dozory apod.).
celkem za semestr		70	
Pedagogicko-psychologický modul	Pedagogicko-psychologický modul	8 Zp	Student si v 2. roce povinně zvolí z nabídky Katedry pedagogiky a psychologie jeden předmět podle svého zájmu a zaměření. Informace o PP předmětech: viz příloha.
celkem za 2. rok		134	

5. semestr			
Česká literatura 2. pol. 20. století	Česká literatura 2. pol. 20. století	24 Zk	Kurs usiluje o postižení kontur vývoje české literatury 2. poloviny 20. století, vymezení a charakteristiku jejích význačných i problematických hodnot. Zvláštní pozornost je věnována 60. letům, kdy dochází k mimořádnému tvůrčímu pohybu v literatuře, divadle i kinematografii; myšlenková náročnost a rozmanitost je sledována i na poli literární historiografie, teorie a kritiky. Vzhledem k rozsáhlým obdobím, v nichž je kultura vystavena silným vnějším tlakům, jež štěpí literární produkci na oficiální, ineditní a exilovou, zabývá se tento předmět všemi třemi komunikačními okruhy a specifickými

			znaky jejich periodizace.
Didaktika jazykové a komunikační výchovy	Didaktika jazykové a komunikační výchovy	20 Zp	Cílem předmětu je uvést studenty do problematiky jazykové a komunikační výchovy jako složky předmětu český jazyk a literatura na základních školách, a to po stránce a) teoretické (teoretický základ jazykové a komunikační výchovy, její východiska, možnosti a omezení), b) obsahově-metodické (cíle předmětu, učební obsahy, vyučovací metody a postupy, kontrola a hodnocení výsledků), c) organizačně-technické (programové dokumenty, učební materiály, plánování a řízení výuky).
Didaktika literatury	Didaktika literatury	16 Zp	Cílem obou kursů didaktiky literatury (srov. dále kurs Didaktika literatury 2) je uvést studenty do problematiky literární výchovy jako složky předmětu český jazyk a literatura na základních školách, a to po stránce a) teoretické, b) obsahově-metodické a c) organizačně-technické. Zejména v bodech b) a c) se bude výuka opírat o platné programové materiály – v době příprav tohoto programu je to zvl. <i>Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání</i> a <i>Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání</i> .
Metodologie závěrečné obor.didakt. práce		2 Zp	Cílem předmětu je poskytnout studentům základní metodologický rámec pro vypracování závěrečné oborově didaktické práce.
celkem za semestr		62	
Celkem		320	<i>(délka přímé výuky: 45 minut)</i>

Příloha - Pedagogicko-psychologický modul

Student volí jeden předmět v průběhu 1. a 2. semestru a jeden předmět v průběhu 3. a 4. semestru z nabídky:

Evropanství a česká škola	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti dokáží aplikovat evropské hodnoty do kurikula českého školství. Dokáží navrhnout výukové projekty na evropská témata a podporují rozvoj proevropsky orientovaných kompetencí žáků. Posluchači dokáží porovnat školské systémy vybraných evropských států.
Moderní trendy ve vzdělávání	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti dokáží vytvářet ve vyučovací hodině podmínky pro kontextualizované učení, spolupráci, ale i přebírání osobní žákovy zodpovědnosti za výsledky učení. Studenti dokáží vytvářet rozmanité sociálně pedagogické situace a plánovat učební činnosti tak, aby byly podporovány postupy spolupráce, individualizace, vnitřní motivace v kontextu konstruktivistických didaktických postupů.
Pedagogicko-psychologická diagnostika	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti chápou význam pedagogicko-psychologické diagnostiky pro práci učitele a její začlenění do vyučovacího procesu. Rozeznávají úlohu jednotlivých článků, tj. učitele předmětu, třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence a ředitele školy. Dokáží v praxi aplikovat některé současné metody diagnostiky žáka, sociometrické metody měření třídního klimatu.
Poruchy socializace a prevence soc. pat jevů	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti dokáží objasnit klíčové úkoly v jednotlivých etapách socializace osobnosti. Studenti vytváří situace vedoucí k prevenci vzniku sociálně nežádoucího chování. Studenti uplatňují vhodné strategie k řešení náročných výchovných situací. Studenti dokáží rozpoznat fenomén šikany ve škole, analyzují její stádia. Dokáží porozumět poruchám osobnosti agresora šikanování.
Evaluace ve vzdělávání	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Posluchači budou připraveni aktivně se účastnit procesů autoevaluace školy, které souvisí s požadavkem společnosti na stále se zvyšující kvalitu služeb školního vzdělávání. Absolventi budou vztahovat autoevaluaci jako přímý důsledek potřeby rozvoje školy a zajištění její kvality.

Alternativní školství	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti znají základní modely reformně pedagogických a alternativních školských systémů a modelů. Studenti analyzují současné alternativní vyučovací modely, metody a dokáží je využít v rámci inovace současné školy.
Psychohygiena ve škole	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti vysvětlí souvislosti stresu, duševní pohody, životní spokojenosti a duševního zdraví. Studenti dokážou rozpoznat znaky syndromu vyhoření u učitele. Umí pojmenovat faktory ovlivňující duševní zdraví žáků, připravit program pro zlepšení situace ve škole. Dokážou využívat konkrétní techniky duševní hygieny i u sebe svých žáků.
Projektová výuka, vedení žákovských projektů	Pedagogicko-psychologický blok	8 z 1.-4. sem.	Studenti chápou základní principy projektové výuky. Chápou didaktický význam projektů jak z hlediska transformace obsahu učiva, jeho integrace, tak i z hlediska rozvoje sociálních kompetencí žáků a utváření otevřeného a pracovního klimatu ve třídě. Studenti dokáží aplikovat zásady tvorby projektu a dokáží organizovat přípravu žákovských projektů.
Povinné předměty pro absolventy učitelství 1. stupně ZŠ			
Vývojová psychologie pro ZŠ (P)	Věkové zvláštnosti dospívajících. Psychologická charakteristika jednotlivých etap vývoje	5 z	Studenti porozumí vývojovým zvláštnostem dítěte staršího školního věku a pubescenta. Nahlédnou souvislosti tělesného, kognitivního, sociálního a citového vývoje u žáka daného školního stupně v dynamice vývoje a zrání osobnosti.
Vybrané didaktické problémy (P)	Specifika didaktiky druhého stupně základní školy.	3 z	Studenti analyzují výuku jako otevřený a interaktivní proces a dokáží dle diagnostiky potřeb žáků, hierarchie vzdělávacích cílů volit vhodné vyučovací styly.